

Juni 2017

Økonomiske konsekvenser af målbelastninger for Norsminde Fjord

I forbindelse med tredje vandplansperiode er der fastsat målbelastninger for udledning af kvælstof i 90 vandoplande, herunder Norsminde Fjord. Der er stor forskel på, hvor meget den landbrugsbetingede kvælstofudledning skal reduceres i de enkelte vandoplande for at nå målbelastningerne. Norsminde Fjords er et af de mindre områder men med et stort reduktionskrav på 78 pct. for den landbrugsrelaterede N-udledning.

Vandområdeplanerne opererer med, at målbelastningerne skal nås gennem en række forskellige indsatser. Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet og Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet har gennemført en grundig analyse, der viser, hvor stor en indsats, der minimum vil være forbundet med at nå målbelastningen. Der skal anvendes virkemidler i følgende omfang:

- Braklægning af højbundsjord svarende til 48 pct. af det dyrkede areal
- Reduktion af kvælstoftilførslen med 14 pct.
- Minivådområder, der modtager drænvand fra 50 pct. af det ikke-braklagte dyrkede areal
- Vådområder (4 pct. af opland), der modtager drænvand fra 31 pct. af det ikke-braklagte dyrkede areal
- Desuden efterafgrøder og mellemafgrøder på ca. 30 pct. af det ikke-braklagte areal, hvoraf en del af efterafgrøderne kræver sædskifteændring fra vintersæd til vårsæd.

I nærværende beregning af de økonomiske konsekvenser for Norsminde Fjord antages, at de forskellige tiltag medfører, at 3.500 ha. af landbrugsarealet på 7.211 ha. udtages af produktion, og at husdyrproduktionen på i alt 5.200 DE halveres.

Der anvendes et anslået værditab på den berørte jord fra 170.000 kr. pr. ha. til 40.000 kr. pr. ha. Udgangspunktet på 170.000 kr. pr. ha. er fastsat med udgangspunkt i jordbundsforhold og Finanstilsynets vejledende jordpriser for området. Slutværdien på 40.000 kr. pr. ha. er fastsat ud fra et forsigtigt skøn for værdien på jorden, når intensiv landbrugsdrift ikke længere er mulig. Restværdien stammer fra de muligheder, der fortsat er for f.eks. jagt, pil, skov, afgræsning samt fastholdelsestilskud og støtte. Dertil kommer evt. boliger med herlighedsværdi. Værdien svarer nogenlunde til belåningsværdien i et realkreditinstitut ved genkøb af arealer, der er blevet til vådområder og derfor ikke må dyrkes igen.

Derudover mistes værdi på nedlagte stipladser mv. i den animalske produktion.

I beregningerne indgår ikke kompensationsordninger, så værditabet svarer til det beløb, som landmanden skal kompenseres, hvis han skal holdes skadesløs.

Det skal bemærkes, at beregningen beror på et groft skøn. Det gælder bl.a. antagelsen om 50 pct. reduktion af produktionsomfanget. Spændvidden i området vil være meget stor, hvor dele af landbrugsproduktionen helt må ophøre, mens andre dele kan nøjes med mindre reduktioner eller kompenserende tiltag. Samtidig skal det bemærkes, at når der regnes på et forholdsvis lille område som

Norsminde Fjord, stiger usikkerheden, da effekten afhænger af forholdsvis få bedrifters beliggenhed i oplandet.

Baseret på data fra Økonomidatabasen og CHR-udtræk skønner vi, at vandplanerne under ovenstående forudsætninger har følgende økonomiske konsekvenser for værdien af landbrugsaktiverne og landbrugsproduktionen i Norsminde Fjord:

Værditab: Minimum 500 mio. kr.

Tabt produktionsværdi: Ca. 115 mio. kr. pr. år.

Norsminde Fjord oplandet er et forholdsvis lille område, men er hårdt ramt. Mange andre oplande vil blive ramt med varierende størrelse og reduktionskrav. Resultaterne af analysen for Norsminde Fjord oplandet kan dog ikke direkte overføres til de andre oplande, da de naturgivne forhold kan være meget forskellige. Samlet set vil konsekvenserne dog utvivlsomt blive meget voldsomme for landbrugsproduktionen og landbrugets økonomi.

Landbruget må endvidere imødegå, at større usikkerheden i forbindelse med vandplanerne vil medføre en periode med mindre omsætning af ejendomshandler. Tilsvarende vil den finansielle sektor være tilbageholdende med at finansiere handler med potentielt berørte ejendomme, indtil der er vished om virksomhedernes udviklingsmuligheder og aktivernes værdi i området.

For notatet:

Klaus Kaiser
Erhvervsøkonomisk chef
SEGES, L&F
T +45 8740 5175
M +45 2013 5175
E kak@seges.dk

Arne Oksen
Landskonsulent
SEGES, L&F

Irene Wiborg
Afdelingsleder
Anlæg & Miljø
T +45 8740 5449
M +45 3092 1733
E iaw@seges.dk